

BOK- EKSTRA

SILKEFØRE: Slakteren i Nordmarka fotografert i 1944. Foto: AFTENPOSTEN

SKOLETUR: Elever fra Vindern skole på sykkelstur i Marka i 1965. Foto: AFTENPOSTEN

Har laget Markas so

Av KURT BAKKEMOEN og EIVIND GRIFFITH BRÆNDE (foto)

NORDMARKA (VG)
For visesanger Jørn Simen Øverli er ingen dag komplett uten en tur eller to i Nordmarka. Nå Markas historie blitt til bok og plate.

– Det er Marka som har laget byen. Uten Nordmarka og Akerselva ville Oslo vært helt annerledes, og det ville neppe blitt noe industri i Kristiania og Oslo. Dette er kjerneområdet for norsk industri, friluftsliv og skisport.

Det sier den Marka-frelste visesangeren og samleren Jørn Simen Øverli (62).

I disse dager slipper han visesbok og platen «Markaviser».

Vi møter artisten en tidlig ettermiddag på Maridalsvannets østre bredd, etter at Øverli allerede har tatt dagens første Marka-tur.

Her, med utsyn over deler av den 430 kvadratkilometer store Nordmarka, står det skilt at her var krigsradioen Kari operativ fra sommeren 1943 til 11. mai 1945.

Oslos «sentrum»

Like ved ligger Osset vannverk. Herfra kommer det

vann til 85 prosent av Oslos forbrukere.

Like i nærheten er Oslos «virkelige» sentrum. Det er hverken Spikersuppa, Dassløkka eller Plata, men et sted i skogen mellom Sognsvann og Maridalsvannet.

– Jeg har vokst opp i Oslo og bodd forskjellige steder i byen. Jeg hadde en mor og far som hadde hytte på Tolleråsen på Krokskogen. Jeg tror ikke det er en sti eller skiløype i Nordmarka jeg ikke har gått. Ingen dag er komplett uten at jeg har vært en tur eller to i Marka, sier Øverli.

Sangene forteller historiene om livet og personene som har hatt tilknytning til Marka. – Folk opplever kulturen og livet i Nordmarka i sangene.

Siden jeg selv for noen år siden kjøpte hytte på Ringkollen og bor like ved inngangen Nordmarka, var det naturlig for meg å lage en bok og en plate med Markaviser fra Nordmarka og Krokskogen, forteller Jørn Simen Øverli.

Flere hundre sanger

I boken og på platen finnes det Marka-sanger fra en periode på omkring 400 år. Her er krigssanger, arbeidersanger, lokker fra setre, ballader samlet av den kjente salmedikteren og folkevisesamleren Lüd-vig Mathias Lindeman til upubliserte viser signert Alf Prøysen, Lalla Carlsens uodelige revyviser «Marsjkonkurransen» til Lillebjørn Nil-

sens «Fisketur i øsende regn».

Øverli sier han har samlet inn flere hundre sanger, der 69 er med i boken, og 20 på platen. Her er egne kapitler om blant annet jakt og fiske, Alf Prøysen i Nordmarka, seter-viser med ku- og huldreløkker og egne kart over Nordmarka.

Levende historiebok

– Sangene er en levende historiebok, og forteller om levd liv og hva folk har vært opptatt av. De viser naturvilkår og samfunnsforhold. Mange av dem er nyttige referanser for oss i dag. Dette er en del av kulturarven vår som knytter oss til området og gir oss identitet, sier Øverli.

Han peker sørvestover mot Frysja og forteller at man

OVER-SIKT:

Flyfoto fra Kjerkeberget med utsikt til Kattnosa. Bildet ble tatt i 1967.

Foto: AFTENPOSTEN

URSKOG:

Vaggsteinkollen i Nordmarka er en del av naturreservatet i Marka med fredet urskog.

Foto: SAMFOTO

FAKTA

- Jørn Simen Øverli, født 1. august 1950 i Oslo er norsk visesanger.
- Han har blant annet arbeidet med russisk og sentraleuropeisk visetradisjon.
- Han ga ut sin første plate «Den røde bussen» i 1985 og vant i 1989 Spellemannsprisen i viseklassen for «Levende bandasjer, Øverli synger Vysotskij».
- Øverli har siden 1995 drevet Josefine viseklubb i Oslo sammen med Lars Klevstrand og Kari Svendsen.
- I 2000 fikk han Gammleprisen i viseklassen.
- Jørn Simen Øverli debuterte som forfatter i 1984 med «Giatar for alle, lærebok i gitarspill» og ga i 2000 ut boken «Ulvejakten: Vladimir Vysotskij og hans russiske gitarpoesi».

Kilde: Wikipedia

FAKTA

- Nordmarka er et stort skogsområde nord for Oslo bestående av deler av kommunene Oslo, Hole, Ringerike, Jevnaker, Lunner og Nittedal.
- De delene som ligger i Hole og Ringerike kalles Krokskogen.
- Skogselskapet Lovenskiold-Vækero eier store deler av Nordmarka.
- Høyeste punkt i Nordmarka er Svartjernshøgda (217 moh.) i Jevnaker.
- Sørligste punkt er Maridalsvannet i Oslo.
- Nordmarka ble for første gang angitt på kart fra 1760.
- De seks delene: Blankvann, Kulpåsen, Mørgonga, Maridalen landskapsvernområde, Merratjern-Søndagsbrenna naturreservat, Oppkurven-Smeddalen naturreservat og Spålen-Katnosa er alle naturvernområder i Nordmarka.
- De best kjente stuene og gårdene i Nordmarka er Blankvannsbråten, Bjørnholt, Kikutstua, Løvli, Ringkollstua, Kobberhaughytta, Skjennungstua, Tryvannstua og Katnosa.

Kilde: Wikipedia

MARKA-TRAVER:

Jørn Simen Øverli bruker Nordmarka hver eneste dag, både sommer og vinter. I sommer har han badet i 22 forskjellige vann i Nordmarka. Her med Maridalsvannet i bakgrunnen.

Jørn Simen Øverli har samlet 400 år med Nordmarka- historie i tekst og viser

Grundtrack

mange år etter på Brekke gård fant overlevende fra Svartedauen som herjet rundt 1350.

Flere av sangene har ukjent opphav, men Jørn Simen Øverli har fått dem muntlig overlevert i direkte møter med folk som har hørt sangene fra sine foreldre som nå er døde.

De kan oftest tekstene, og kan ha vært uenige om melodilinjen. Flere av tekstene har benyttet «Alperosen» som melodi.

Nordmarka er helt unik både i norsk og verdensammenheng. Ingen andre steder i verden har et så stort og variert friluftsområde så nært opp til storbyen.

Det fortelles at det årlig er

omkring en million mennesker som bruker Marka. Det er et stort tall, men det er plass til mange flere, sier sangeren.

Roser turistforeningen

Han oppfordrer folk til å komme seg bort fra Frognerstetere-området!

«Alle» er jo der. Marka har så uendelig mye mer variert og spennende å by på sommer som vinter.

Jeg må få lov til å gi litt ros til Turistforeningen som sammen med Skiforeningen har lagt mye til rette for at folk skal ferdes her både sommer og vinter.

Se bare her i dag! Det er en fin høstettermiddag med få folk i marka, og du møter på

både skoleelever og studenter som trener her, småbarn ute på tur med foreldrene eller besteforeldrene. Noen går, andre sykler, noen trimmer, andre trener, sier Jørn Simen Øverli.

Han forteller han har som regel at han aldri går frem og tilbake samme løype eller runde. Han synes tankene får mer luft når han går løyper eller stier han ikke har gått noen timer tidligere.

Jørn Simen Øverli presenterte noen av Marka-visene på en konsert på Midtønden ved Maridalsvannet søndag 9. september og sangene blir også presentert på Josefine viseklubb 17. oktober, mens boken blir til salgs på det fleste Marka-stuene.

BOKLISTEN

UKE 37

Hvilke bøker selger best i Norge? VG vil hver uke holde deg oppdatert på bokvinnerne innen skjønnlitteratur, generell litteratur og pocketbøker.

Førrige uke		Antall uker	
SKJØNNLITTERATUR			
1	E. I. James Fifty shades: Fanget <i>En romantisk underholdningsroman med litt sex</i>		2
2	Victoria Hislop Tråden <i>Dramatikk og romantikk med røtter i Hellas</i>		2
3	Linnea Myhre Evig søndag <i>Personlig bok fra bloggeren</i>		4
4	Jørn Lier Horst Jakthundene		4
5	Cecilia Samartin Dona Maria		1
6	Frode Øverli Pandus: 11 i hatten		5
7	Gunnar Staalesen Der hvor roser aldri dør		5
8	Tom Kristensen Korsbæreren		4
9	Henrik H. Langeland Hauk og due		1
10	Jan-Erik Fjell Skyggerom		3

GENERELL LITTERATUR			
1	Marius Strikkebok <i>Masse Marius-mønstre for store og små</i>		2
2	Bent Stiansen Alene hjemme: kokebok ... <i>Smått og godt signert kokk Stiansen</i>		2
3	Brenden/Natedal/Thorsen Norske offiserer i ... <i>Om Hitlers elitestyrke Waffen SS</i>		5
4	Eckblad/ Skaalmo Se hva som skjedde...		2
5	Justin Bieber Justin Bieber: 100 % ...		36
6	Kjetil Stormark Massemorderens ...		1
7	Tor Jørgen Melien Våre hemmelige soldater		4
8	David Lagercrantz Jeg er Zlatan		42
9	Todd Burpo Himmelen er på orrntli		28
10	Stine Åsland Jeg elsker vaffel		3

POCKET- OG BILLIGBOK			
1	Monica Peetz Tirsdagsdamene: reisen ... <i>Fem venninner på pilgrimsreise oppdager en hemmelighet</i>		11
2	Jonas Jonasson Hundreåringen som ... <i>En 100-åring rommer fra gamle hjemmet og legger ut på en reise.</i>		31
3	Jo Nesbø Gjenferd <i>Førrykende thriller om Harry Hole</i>		10
4	Jeff Kinney En pingles dagbok 1		46
5	Jeff Kinney En pingles dagbok 2		28
6	Jeff Kinney En pingles dagbok 5		3
7	Lori Lansens Reisen hjem		16
8	Jussi Adler-Olsen Flaskepost fra P		30
9	Liza Marklund Borderline		23
10	Jussi Adler-Olsen Kvinnen i buret		38

Boklisten er utarbeidet av Den norske Bokhandlerforening. Salgsstatistikk er hentet fra følgende bedrifter: Ark Bokhandel (102 butikker), Notabene (145 butikker), Norli (57 butikker), Libris (120 butikker), Fri Bokhandel (22 av 122 butikker), Tanum (14 butikker), Haugen Bok og Akademisk Kvarter. Bokdata fra Den norske Bokdatabasen AS.

Listene inkluderer kun titler som ikke overstiger mer enn 80 prosent salg via en kjede. Utgis en gang i uken. Lister: Mestselgende skjønnlitteratur, norsk og oversatt, utgitt 2010-2011, Mestselgende generell litteratur, norsk og oversatt, utgitt 2010-2011, Mestselgende pocket- og billigbøker, norsk og oversatt, utgitt 2010-2011.